

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hónapra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 24. szám.

Hétfő, január 31.

Az új függő kölcsön.

— január 31.

(H. P.) Az új kormány azzal kezdi meg pénzügyi tevékenységét, hogy ex-lex-ben államkölcsönt vesz fel, még pedig az államkölcsönök legterheesebb fajtájából valót: rövid, fix lejáratu kincstári utalvány-kölcsönt, 50 millió koronát. Két mentő körülmény enyhíti azonban ezt a pénzügyi műveletet. Először, hogy a bankcsoport a függő kölcsönt al parin adja, másodsor pedig, hogy a kölcsönre vonatkozó tárgyalásokat még a Wekerle-kormány fejezte be, ez a kormány pedig egyszerűen csak végrehajtja a kész tényeket.

Hogy az állami gazdálkodás ebbe a szomorú állapotba fog jutni, azt már régóta tisztán látták azok, akik az osztrák költségvetés deficitjéből és a deficitet megindokoló pénzügyminiszeri expozéból helyes következtetéseket tudtak levonni. Magyarország ugyanolyan arányu katonai terheket vállalt Bosznia annexiójakor, mint Ausztria. Ugyanolyan terhes beruházási kötelezettségeket vállalt a vasutügy terén (állomásítások), mint Magyarország a forgalmi eszközök szaporítása tekintetében. Továbbá odaát se sikerült új és nagyszabásu járadék-kölcsön felvétele, hogy a beruházások és a hadi kiadások abból lettek volna fedezhetők. Természetes tehát, hogy csakis a kincstári készletek teljes kimerítése és azonfelül apró, függő kölcsönök felvétele segíthetett a pénzügyminiszer zavarán.

Ez a sürgős szükség elkövetkezett, sőt még kiélesedett azáltal, hogy az ország ismét exlexben van és az adófizetés megtagadásában amugy is nagy hajlandóságot tanúsító magyar közönség bizonyára gondoskodni fog arról, hogy a kincstári készletek meg ne gyarapodjanak. Már a mult kormány érezte ezt a fenyegető veszedelmet és ő indította meg az új kölcsön felvételére vonatkozó tárgyalásokat. A mostani sietve perfektuálja ezeket a megállapodá-

sokat, mert valószínűleg az adófizetések tömegesen fognak elmaradni.

Az egészben az a legsajnálatosabb, hogy a folytonos függő kölcsönök nemcsak nagy anyagi, hanem lényeges erkölcsi obligóba is hoznak bennünket a Rotschild-csoporthoz, ami mostan azért nem kívánatos, mert a francia piac már elő van készítve járadékaink számára, sőt egy másfélmilliárdos államkölcsön első félmilliárdnyi részletére már a tárgyalások is befejeztettek. Már pedig minél inkább függő helyzetbe jutunk a Rotschild-csoporttal, helyesebben, minél nagyobb összegű függő kölcsönrel leszünk odafüve e csoporthoz, annál nagyobb anyagi és erkölcsi akadályok fogják utját állani annak, hogy idegen piacokhoz közeledjünk. Pedig a magyar államhitelnek az épp a legnagyobb érdeke, hogy Ausztrián kívül találjon minél gazdagabb piacokat kibocsátandó járadékai számára. Ezt pedig annál későbbben éri el, minél tovább kénytelen megszorult helyzetén inségjellegű kölcsönökkel segíteni nagy zavarán. Az új függő kölcsönnek is ez a nagy hátránya van és főleg ezért kell sajnálni a felvételét.

A hirlapírók betegsegítő pénztára.

— A Vhosz a pénztáratételekhez. —

— január 31.

Talán egyetlen hivatás sincsen, melyet annyira igénybe venne a köz, amely annyira mindenki szolgálatában áll s mindenki érdekét tartja szem előtt, mint az újságírás. E mellett azonban alig van hivatás, amelynek munkásai mostohább, elhagyatottabb sorsban volnának, mint az újságírás. Amíg munkacereje, tehetsége virágjában van az újságíró, addig persze szinte hatalmi helyzete van, de ha megrokkban, vagy csak megbetegszik is, kereszti rohan rajt az élet s elgázolják. Az események nem állanak meg, a közönség, a köz követeli a szolgálatot, a beteg munkaerő helyébe másikat kell állítani s mire a beteg helyreáll, már helyét sem találja.

Minden hivatáskör igyekszik a maga munkásait betegség, magrokkolás esetére olyan hely-

zetbe hozni, hogy sorsát elviselhetővé tegye. Erre szolgálnak a betegsegítő pénztárak. Most ezen fáradoznak a hirlapíró-testületek is. Külföldön mindenütt meg van már, sőt legutóbb megcsinálták betegsegítő pénztárakat a budapesti újságírók is, míg a vidékiek, akik pedig fővárosi kollegáiknál a vidéki viszonyok folytán sokkal kedvezőlenebb helyzetben vannak, ebben az irányban még védtelenül állanak. Most tette meg erre az első lépést a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége s első sorban az anyagi erő forrásaihoz, az ország pénztáratételeihez fordul, kérve, hogy a mozgalmat támogassák s az emberbaráti intézmény megvalósulását előmozdítsák.

Alább közöljük a hirlapíró-szövetségnek a pénztáratételekhez intézett körlevelét s ismerte a magyar pénztáratételek minden nemes ügy iránt való áldozatkészségét s a pénztáratételek viszont tudják a szolgálatokat, amelyeket a sajtó tesz nekik, bizton reméljük, hogy a kérés meghallgatást talál náluk. Különösen reméljük ezt a mi nagybeeskereki kiváló pénztáratételeinktől, valamint a vármegye összes pénztáratételeitől is. Az áldozat egyetlen pénztáratételnek sem nagy, de amit alkotnak vele, az igazán nagy és nemes alkotás lesz, amely az ő nevükhöz fog fűződni.

Most adjuk itt a Vhosznak a pénztáratételekhez intézett körlevelét, mely a következő:

A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége, mely ma mintegy 300 rendes taggal, a vidéki napi és időszakai sajtó legkiválóbb hivatásos munkásait egyesíti magában, — a Budapesti Újságírók Egyesületének példáján felbuzdulva, szintén elhatározta, hogy tagjai részére betegsegélyező pénztárt létesít.

A budapesti intézmény alapítói a pénztár alapítókéje gyanánt a fővárosi pénztáratételek bőkezűségéből néhány nap alatt közel 50.000 koronát gyűjtöttek össze. Mi ebben is szeretnők követni a központi pályatársak példáját, személyesen keresvén fel a vidéki pénztáratételek vezetőit, hogy támogatásukat kikérjük, hogy áldozatkészségükre, emberszeretetükre appelláljunk, de ezt, sajnos, leküzdhetetlen akadályok teszik lehetetlenné.

Ezton kopogtatunk tehát pénztáratételeink fejénél, a midőn hazafias bizalommal kérjük: tolmácsolják intézetük vezetői testületei előtt azon esedezésünket, hogy a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége Betegsegélyező Pénztárának alapítókéjéhez a lefolyt üzleti év eredményéből némi

A „TORONTÁL” tárcája.

Elhibázott élet.

Nayve Estelle hat év után egész véletlenül találkozott a tengerparton egykori jó barátjával, Fougeray Gusztávvval s minden harag, minden képmutatás nélkül kezét nyújtott neki, miközben őszinte szánalommal vette észre annak a gyászruháját, a földült arcát. Leültek a fővényre, távol mindenkitől és nézték a tengert.

— Maga, amint látom, még mindig nagyon jó és elfogulatlan, mondta a férfi. Én rosszul viseltem magamat egykor magával szemben. Maga férjhez ment, tudom. És mind a mellett nem által szóba állani velem.

— Én sohasem neheztem magára, felelte a nő. Egyedül vagyok itt ebben a kis tengeri fürdőben két napra, miután a férjemnek távoznia kellett. Nem látok semmi illetlent benne, hogy magával beszélgessek. Maga gyászban van, szenvedni látszik... Hogy van maga itten?

— Magam sem tudom. Egy idő óta minden cél nélkül bolyongok a tengerpart hosszában. Én is megnősültem s ma özvegy vagyok.

— Ah, mondta a nő megütközve.

Egy hosszú pillanatig maradtak anélkül, hogy csak egy szóval is elarultak volna a viharzó érzelmeket, melyek bennök dultak. Végre a nő susogta:

— Egész nagyságában fölfogom a maga bánatát.

Fougeray kiegyenesedett s a nő azt hitte, hogy barátja büszkeségből nem akarja, hogy

szánakozzonak rajta. Fougerayt azonban más gondolat tartotta zavarban. Hirtelen megszólalt:

— Ne essék tévedésbe. Egészen őszinte leszek. Mindenek fölött az bánt, hogy csalódtam önmagamban; és aztán a magány súlyosan nehezék rám és céltalan az életem. De ha őszintén siratom is azt, aki nincs többé, őszintén még sem mondhatom, hogy szerettem őt. Nem, valóban; megpróbáltam, nem bírtam őt szeretni.

— Őt sem!

A egyetlen keserű megjegyzés kiszaladt a Nayvené száján. Élénken hozzátette:

— Bocsásson meg!

— Oh, nagyon természetes, hogy ezt gondolta, nem sértődhetem meg miatta. Őt sem, valóban, sem magat, sem őt. Azért bolyongok céltalanul, elrémülve meddő szívemen.

— De, mondta a fiatal nő, ha engemet elhagyott maga egy másikért, mindazt kellett volna keresnie benne, amit nem talált fel én bennem! Csak nem egy második Estellet vett feleségül?

— Nem, valóban. Egészen elűtött magától.

— Sajátságos! Magat igazán nehéz megérteni. Mert alapjában véve, ha nem neheztem magára, mikor engemet elhagyott, onnan volt, mert mindenek fölött el voltam ámulva. Sohasem tudtam megérteni tisztán az őn okait, most szeretném őket ismerni.

— Hallja tehát, mi ment végbe bennem, mondta Fougeray mogorván. Maga volt az én első barátnőm, a valóságban az első nő, akiben azt hittem, hogy megtestesíthetem az eszményt, amely bennem élt. Vágyva vágytam partfogolni egy nőt, dédelgetni, nevelni őt, megmagyarázni neki az életet, formálni őt a saját eszméim

szerint, körülvenni őt gondoskodással, mint egy kis gyermeket, a bátyja, tanácsadója lenni, uralkodni fölötté gyöngéd, de szilárd erkölcsi tekintélyemmel úgy, hogy valóban mindene legyen neki. Nos és mit találtam magában? Egy nőt, akinek semmi szüksége nem volt én rám. Maga tudta az életet, magának határozott eszméi voltak, maga az enyém mellett megőrizte a teljes egyéniségét. Semmire sem tudtam magát oktatni és ahol egy gyermeknél vágytam dédelgetni, egy szövetséges társat, egy magammal egyenlő lényt találtam. Tiszteltem, becsültem magát, de csalódtam magában és nem tudtam magát szeretni, mert nem volt gyöngé. Az értelmisége, a logikája, az erélye falat emelt a barátság és a szerelem közt.

— Értem, mondta a fiatal asszony szeliden. Ha kissé értelmetlen, pajzán, frivol, félénk lettem volna, maga szeretett volna engemet.

— Igaz.

— De mikor fölhasználva a maga tanításait igazi nő lett volna belőlem, mit tett volna ugyan? Megszűnt volna engemet s mást keresett volna, akit idomítani lehet és a probléma újra föl lett volna veve.

— Az igaz, mondta Fougeray ujra.

— Igaz, mert a maga szerelme abból a vágyból állott, hogy egy alantasabb lényt a saját képére formáljon. Oktatni akarta a bábút, de azzal a föltétellel, hogy a nevelés soha se fejlődjék be és a növendék soha se váljék egyenlővé a tanárral. És ebben maguk férfiak mind egyformák. Uralkodni, magukba föl szívni, de nem kombinálni az erőket, ime, ez a maguk szerelme. De a nővel, akit most elvesztett, két-

adományokkal, illetőleg egy egyszer s mindenkorra szóló tagdíjjal hozzájárulni kegyeskedjék. (Az alapító tagság díja legalább 150 korona, az adomány összege az adakozó belátására van bízva. A küldemények a Szegedi Kereskedelmi és Iparbankhoz címzendők.)

Pénzügyintézetünk vezetőségében a vidéki központok gazdasági és kulturális életének irányító egyéniségei foglalnak helyet. Ezek méltányolni fogják abbéli törekvésünket, hogy a vidéki sajtó munkásainak testületi tömörítése által a vidéki sajtó általános erkölcsi nivóját emeljük, segélynyújtásunk által pedig a zornalisticai proletariátust csökkentjük és az inségbé jutott kártyásokat a zülléstől megóvjuk, a minék a vidéki városok közviszonyai és intézményei talán legelső sorban érzik meg üdvös hatását.

Bizva kérésünk sikerében, előre is hálás köszönetet mondunk az adományért, illetőleg alapítványért, melyet annak idején a nyilvánosság előtt fogunk nyugtatni.

Szeged, 1910. január elején.

A Vidéki Hírlapírók Orsz. Szöv.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/2 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 10 óráig. A fürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Szombaton délután deákok számára a medencefürdő nyitva.

A Torontói vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

Január 30. A nagybecskereki ipartestület közgyűlése.
Február 13. Vöröskereszt ülése.
Február 13. A nagybecskereki hadastyán-egylet közgyűlése.
Február 14. Közig. biz. ülése.

IDŐJÁRÁS.

(A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése)

Január 31.

Barométer emelkedés, d. u. 1 óra 38 perckor: 753.2 mm.
Hőmérséklet: maximum 8.1 C., minimum -4.0 C. Csapadék: 0.5 Felhőzet: Nb. 10. Szélirány és erősség: W. 1.

Jóslat a következő 24 órára: Nyugaton enyhe, elvélve csapadék.

A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 perckor; csapadék reggeli 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perckor; felhőzet: Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = réteges felhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = bárányfelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

Személyi hír. Botka Béla főispán tegnap este néhány napig tartó vadászatra Bánlakra utazott.

Magyar név. A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy kiskoru Pfinérszki Béla szerbnagyszemélyi illetőségű szegedi lakos családi nevét Bárdosra változtathassa.

A szabad liceumból. A kultúregyesület szabad liceumában tegnap délután volt az első vitaelőadás, melyet Messinger Karolin iskolaigazgató tartott az iskola és a család együttes

segén kívül megvalósította a programját? Gyanítom, hogy egy tudatlan fiatal lány volt, felénk, mindent magától váró. Hogyan nem szerette tehát őt?

Fougeray majdnem haraggal nézett rá és ezt felelte:

— Mert mikor igazán játszhattam volna pártfogói szerepemet, hamarosan fáradtam, türelmetlennek, bosszusnak éreztem magamat. Beismertem, hogy nem vagyok föladatom magaslatán. Unalmasnak találtam nevelni egy szegényt, kedves teremest, ki a valóságban nem tudott semmit s minden pillanatban erkölcsi oktatásra szorult. Jó is, hogy idő előtt elhunyt, mert csakhamar látta volna, hogy megbántam, hogy nőül vettem őt. Sokszor gondoltam magára, kit ostoba örszeretéből hagytam el; gyakran gondoltam az órákra, hol fölcserélve a szerepeket, maga úgy beszélt hozzám, mint egy nyugtalan gyermekhez. Sokat adnék érte, ha újra föllehetném ezeket a percek... De mit használna? Mit használna most már?

Elhallgatott. Az alkony pirosra festette a tengerpartot. A fiatal nő hevesen fűsöhajtott s s majdnem halkán mondta:

— En is hibás voltam... Azóta én is sokat megértettem. Tettetem kellett volna, hogy rá vagyok szorítva magára és szépen megértettük volna egymást. Nagyon igaz: a férfi nagyon hamar belefárad valóban gyámolítani a nőt, de el van ragadtatva, ha gyámolítani látszik őt és akik mindig keresni látszanak a támogatását, bár nagyon jól meg tudnak lennie nélküle, azokat tartósan szereti. En nem tudtam ezt,

munkájáról a gyermeknevelés terén. Az előadás tegnap a szokottnál is nagyobb közönség vett részt s a felsőkereskedelmi iskola tágas díszterme a szorongásig megtelt nagyszámu érdeklődő közönséggel, mely élénk figyelemmel kísérte mindvégig az érdekes és rendkívül tanulságos előadást.

Az előadás során a kiváló előadó kifejtette a mai gyermeknevelés téves irányát. Az előadó véleménye szerint az iskola egyedül nem képes arra, hogy a gyermekeket a hasznos munkára nevelje. A kötelességérzetet a családban kell a gyermekekbe nevelni, mert csak így remélhető, hogy Magyarországnak dolgos, hasznos generációt tudunk nevelni. Az előadó a közönség élénk helyeslése közben kifejtette, hogy a mai gyermeknevelésünk egyáltalán nem megfelelő a családban, amennyiben a gyermekeket túlságosan módton elkényeztetik s már zsege korúban hozzászoktatják a könnyű életmódhoz s a határtalan fényűzéshez, amelynek azután megvannak a maga káros következményei, amelyekkel léptenyomon találkozhatunk is mai társadalmunkban. Az előadó ezzel rámutatott arra, hogy a szülőknek fel kell használni minden alkalmat, hogy gyermekeiket az egyszerűséghez, a komoly kötelességtudáshoz szoktassák, mert csak így nevelhet az iskola a gyermekekből a magyar társadalomnak hasznos férfiakat, gondos anyákat. A közönség az előadónál talált, a kérdés velejéig ható fejtegetéseit nagy tetszéssel fogadta s zajos tapsokkal jutalmazta az előadót. A vitát Knyaskó Lajos, a liceum igazgatója vezette s kár, hogy voltaképpen vita nem volt, pedig sokan voltak hozzáértők a közönség sorában, akik eszmékkel szolgálhattak volna. Az előadással kapcsolatban ismételtlen konstatálnunk kell, hogy milyen égető szükség volna már egy nagyobb közönséget is befogadó teremre, mert például tegnap nagyszámu közönség már be sem juthatott a terembe, akik pedig benn voltak, azok szinte életveszélyesen szorongtak. Egy hölgy példái tegnap úgy elájult, hogy órák múlva lehetett csak magához téríteni. Ez perze azután zavarólag hatott az előadásra is.

Kalazanti ünnep a főgimnáziumban. A nagybecskereki közégi főgimnázium február 2-án délelőtt fel 11 órakor Kalazanti szent Józsefnek a kegyesrend alapítójának emlékére az intézet tornacsarnokában ünnepélyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Kersch F.: „Kalazanti szent Józsefről”, előadja az énekharmonium és zongora kísérettel. 2. Kecsis Vince: „Kalazanti szent József emlékezete”, szavalja Hegedűs János VII. o. t. 3. Horváth Jenő: „Szűz Anyánkhoz”, szavalja Glantz Ottmár V. o. t. 4. Haydn: „Menuette”, játsza a zenekar. 5. Ünnepi beszéd, mondja Kalesok Leó főgimnáziumi tanár. 6. Beethoven: „Sonate pathétique”, játsza Kiss Gyula VIII. o. t. 7. Kelecsényi János: „Gicero”. Legenda, szavalja Zala Tibor VI. o. t. 8. Sik Endre: „Kalazanti szent József halála”, szavalja Póth Sándor VI. o. t. 9. Szojanovits J.: „Zarándokok kara” a Szent Anna-tó regéje című oratóriumból. Előadja az énekharmonium és zongora kísérettel.

A nagybecskereki tanonc-otthonban tegnap délután Jakab Dávid polgári iskolai tanár ur tartott előadást. Az osztrák-magyar-szerb háboru eshetőségeiről beszélt. Úgyesen összegezte az okokat, melyek ha a multban nem is, de a

kissé nagyon is férfias voltam. De mikor maga elhagyott, komolyan beteg lettem, bár büszkeségem nem engedte, hogy tudassam magával. Elvesztettem minden erélyemet. Nem vagyok az többé, a kit maga ismer, barátom. Végre férjhez mentem egy nagyon egyszerű emberhez. Kényeztet, ellát mindennel. És én végtelen örömet érzek. Most hagyom vezetni magamat, amit magának nem engedtem meg.

— Igen, most, mondta Fougeray keserűséggel. Es én ime szabad vagyok, maga meg férjes. Oh az élet ugyancsak kijátszott bennünket. Pörlekedtünk az öröben, a gyöngöses kibékít bennünket. Mennyire szeretném föltalálni most az egykori Estellet, hogy azt mondjam neki: Alapjában véve én csak gyermek vagyok, míg te okos és erős vagy; vezesd a létünket és szoríts a szivedre! Ehez az én erkölcsi bukásom szükséges egy szegény holt nővel szemben s vizasztalan, legyőzött nőt kellett magából csinálnom.

— Legyőzöttet, aki boldog, hogy az, fejezte be halkán a fiatal nő. Ha egyedül maradtam volna, ha arra kérne maga ma, hogy megint éljek magával, nem mennék semmire az élet viszontagságai közt a kölcsonös gyöngöseségünkkel. Elhibáztuk az életünket és ha elég aljas volnék rá, hogy megcsaljam a férjemet, még inkább el fognék hibázni. Sőtétedik. Adieu, barátom!

Fougeray megszorította a kezét minden felelet nélkül és fölkel. A nő látta őt távozni meggörnyedve a porhanyó fövényen, mignem egy fordulóval eltűnt.

Camille Maclair.

jövőben elkerülhetetlenül a háboru megvívására kényszerítik az érdekelte hatalmakat. Majd statisztikailag ismertette a háboru kitérés esetén egymással szemben álló hatalmak haderejét. Az érdekes előadás a tanoncok élénk figyelemmel kísérték és az „Otthon” fíradhatatlan vezetőjének, Bányai Jakabnak köszönő szavai után lelkesen meg is éljeneztek az előadót.

A munkás-kultúrestély. Nagybecskerek város munkásságának február 5-én a Pestszalodában tartandó kultúrestélye iránt általános nagy érdeklődés nyilvánul. Ezt bizonyítja az is, hogy a társadalom minden köréből nagy számmal váltják meg előre jegyeiket. Így eddig fölül-fizetéssel a következők váltották meg jegyeiket az estélyre:

Dr. Várady Imre, Steinitzer Géza 10—10 kor., Eisenstädter S. és Társa 5 kor. 60 fillér. Jankó Ágoston, Kellner József, dr. Steiner Gyula, Franz J. L. 5—5 kor., Mangold Lipót, Daun Gyula, Kertész A. 3—3 kor., Weisz Izidor, Annau János, dr. Dukasz József, Bukovác István, Rosenfeld L., dr. Mangold Samu, Petry Jakab, Engel Sándor 2—2 korona, Jakabházy Béla 1 kor. 60 fillér, Goldberg Mihály, Seprős Valtér, dr. Magyar Károly 1—1 kor.

A gradnucikai gazdasági szövetkezet közgyűlése. A nagybecskereki gradnucikai és csontikai gazdasági szövetkezet tegnap reggel Pánics Dániel városi tanácsnok és Deszpotov Tósa elnöklésével a volt esküdtzéki teremben közgyűlést tartott. A közgyűlésen elfogadták az 1910. évi költségvetést, megállapították a legelőbéréket, végül pedig a folyó ügyeket intézték el.

Nyilvános köszönet. Mateics Gyula és Olga a nagybecskereki önkéntes tüztöltőtestületnek 10 koronát adományoztak, mely nemesszivü adományért ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a tüztöltőegylet elnöksége.

Az ács munkások gyűlése. A nagybecskereki ács munkások szerdán, február hó 2-án a Honvéd utcában levő „Három korona”-hoz címzett vendéglőben gyűlést tartanak, a melyen foglalkozni fognak az ács munkások helyzetével, a szervezkedés hasznával, végül pedig meg fogják alakítani az ács munkások nagybecskereki csoportját. A gyűlés délelőtt fel 10 órakor kezdődik.

Felülfizetések. A január 29-iki iparosbál alkalmából a következő felülfizetések történtek: Közgazdasági bank 50 korona, dr. Várady Imre, Streitman Antal 10—10, Mayer János 280, Benó József 220, Teichner Ernő, Seprős Valtér, Mattanovich György, Mattanovich Béla, Steiner Miksa 2—2, Válik István, Hausladen Tivadar 160—160, Pierre János, Metzger Károly, Kühn Mihály, Szabó Pál, Engel Ádám, Maczels József, Glaug Gyula, Puskás István, Ádám Matyas, Homa Viktor, Molnár Ferenc, Klaszky Jakab, Schillesz Péter 1—1 korona; dr. Stein József 80 fillér, Beller István 80 fillér.

A poloskák alapos kiirtását a patéival együtt csakis a Löcherer Cimexia poloskairtóval eszközölhetjük, mert a Cimexiannel érintkező poloskák nyomban elpusztulnak; patéik pedig a Cimexia hatása folytán kiszáradnak s többé ki nem kelnek. A Cimexia mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot vagy foltot nem hagy. Kapható: Kollnerich gyógyszerárban Nagybecskerek és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél, Bártfán. 49—20 14

Nehéz az élet, de terheit könnyű szerrel viseli az, aki egészséges. Ezért legfőbb kincs az embernek az egészsége, melyet azonban gyakran és alá a munkában való kimerültség, vagy valamely betegség. Ami a betegség és kimerültség különböző neménél gyógyítja az embert, férfiakat és nőket egyaránt: az a világhírű Elektro Vitalizer, amely diadalmosan járja be az egész világot. Aki egészségét vissza akarja nyerni, ne mulasztja el a „Modern Villamos Gyógymódról” szóló könyvet egy levelező-lapon kérni, melyet az Elektro Vitalizer Orvosi Rendelő Intézet Budapest, IV. Semmelweis-u. félemelet 50. szám bárnéknél ingyen és bérmentve megküld. 117—1.1

A dr. Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony-Pain-Expeller) igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már évek óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuszál stb.-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fűjdelmesillapító hatást idéznek elő; sőt járványórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és üvegekben: a 80 fillér, 1 kor. 40 fill. és 2 korona a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

Az élet kellemességeihez rendszeren nem számítják a gyógyszereket, a „Scott-féle Emulsió“-t azonban mégis csak oda kellene besorolni, ha tekintetbe vesszük, hogy mennyi bánatot és könnyet tüntet el a gyermekszobából. A „Scott-féle Emulsió“ nemcsak gyógyít mindent, aminek gyógyítására a csukamajolaj képes, hanem még többet és emellett a visszatetsző ízű és szagtól teljesen mentes, mely a gyermekeknek oly gyakran kellemetlen percekét és zavarokat okoz. A „Scott-féle Emulsió“ kapható a gyógyszer-tárakban. (9)

Mulatság.

Farsangi naptár.

Február 1. A felsőkerék. és polg. isk. hangversenye
 Február 1. A munkásoknak és nyugdíj-egylet estélye.
 Február 5. Munkáskulturstély.
 Február 5. A Sirályok házi mulatsága.
 Február 8. A fiharmonikusok farsangi mulatsága.
 Február 15. Szerb egyházi dalárda beszédája.

*. **Beszéda.** Megirtuk már, hogy a nagybecskereki szerb egyházi dalárda február hó 15-én a Lloyd-társulat termeiben tartja meg az évi szokásos beszédjét. A rendezőség Pánics Dániel elnökkel az élen már napok óta erősen buzgólkodik a siker érdekében és az estélyen való közreműködésre sikerült megnyernie a nagybecskereki fiharmonikusokat, akik közül dr. Steinbach Béla, Rippka Imre, Szabó Béla és Kadelburger Ede vállalkoztak vonós-négyesre, Kupuszárovi Jenő monológot fog előadni, Pánics Madi kisasszony pedig zongorán játszik, míg az énekkar Jellacsics Braniszláv karnagy vezetésével karénekeket fog előadni. A részletes műsort a meghívókkal együtt a napokban küldi szét a rendezőség.

TÁVIRATOK

A válság.

— A feloszlítás előtt. —

Budapest, január 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Immár befejezett tény, hogy a képviselőházat feloszlítják s új választások lesznek. Ezt külön királyi kézirat fogja tudatni a holnapi nap folyamán az országgal. Most a válság ezzel egészen új stádiumba jutott, a melyet a válság harmadik fejezetének lehetne mondani. Az országgyűlés tehát a feloszlítás előtt, a nemzet pedig a választások előtt áll.

Mai jelentéseink a következők:

Minisztertanács.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tegnap délelőtt 11 órakor Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök elnöklésével miniszteri tanácskozás volt. A tanácskozáson a jegyzőkönyvet Skerlecz Iván báró miniszteri tanácsos vezette. A tanácskozáson a miniszterelnök jelentést tett szombati audienciájáról. Közölte, hogy benyújtotta lemondását, a melyet azonban a király nem fogadott el. A minisztertanács ezt tudomásul vette s megvitatta a teendőket, a melyeket a válságból való kibontakozásra alkalmasnak és szükségeseknek tart. Megállapította továbbá a minisztertanács annak a királyi kéziratnak végleges szövegét, a melyet ma a miniszterelnök a király elé terjesztett.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ ered. táv.) Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök tegnap délután 5 órakor Bécsbe utazott, ahová este érkezett meg.

Budapest, jan. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik:

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délelőtt Daruváry kabinetirodái főnök látogatását fogadta, majd később a külügyminiszteriumban meglátogatta Aehrenthal gróf közös külügyminisztert. A miniszterelnök fél 1 órakor kihallgatásra megy a királyhoz. A kihallgatás csak rövid ideig fog tartani s a miniszterelnök a 2 óra 55 perckor induló vonattal visszautazik Budapestre.

A kihallgatás előtt Khuen-Héderváry Károly gróf több újságíróat fogadott, akiknek azt mondta, hogy a képviselőház feloszlítása valószínűleg március hó közepétáig fog megtörténni. Kijelentette továbbá a miniszterelnök, hogy szándékában van a vármegyék befolyásos elemeivel érintkezni, akikkel egyuttal tanácskozni fog a helyzetről s meghallgatja véleményüket az egyes vármegyék viszonyaira nézve. Arra a kérdésre vonatkozólag, hogy Horvátországban is lesznek-e választások, a miniszterelnök nem nyilatkozott határozottan s azt mondta, hogy előbb a bánal tanácskozni fog.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ ered. táv.) Bécsből sürgönyzik: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt a király ma délután fél 1 órakor külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatás félórát tartott, a kihallgatás után a miniszterelnök ismét fogadta az újságírókat s kijelentette nekik, hogy a király kegyesen fogadta s aláírta a manifesztumot. A miniszterelnök 2 óra 55 perckor visszautazott Budapestre.

A király manifesztuma.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A király manifesztuma, amely a hivatalos lap holnapi számában jelenik meg, a miniszterelnökhöz lesz intézve, de a nemzethez szól. A manifesztum először is konstatálja, hogy a bizalmatlansági szavazat folytán a kormány alkotmányosn heterjesztette lemondását, amelyet azonban a király nem fogadott el. Ennek folytán a kormány a másik alkotmányos módhozathoz nyúl: a házfeloszlításhoz. Miután pedig az új választások elrendelése és előkészítése időt vesz igénybe, a jelen országgyűlést el kellett napolni. Utasítja a király továbbá a miniszterelnököt, hogy a házfeloszlításra, valamint az új választások elrendelésének idejére és módjára nézve tegyen mielőbb előterjesztést. Végül hangoztatni fogja a királyi kézirat a korona és nemzet közti jó viszony helyreállításának fontosságát.

A 67 es pártok és a helyzet.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Egy vezető hatvanhetes politikus szerint csak egy megoldási mód van, nevezetesen az összes hatvanhetes elemeknek kormányképes párttá való tömörítése. Meg vagyok győződve, — mondja az államférfi — hogy így a kormány még a jelenlegi parlamentben is keresztül tudja vinni a budgetprovizóriumot, nemkülönben a katonai javaslatokat is, a minek azután meg volna az az előnye, hogy a kormány maga választhatna ki magának a legalkalmasabb időpontot a választásokra. A parlament elnapolása persze nem vált hasznára ennek a tervnek. Az alkotmánypárt az illető politikus szerint nem fogja Khuent támogatni. Ami Tisza s István grófot illeti, nem tudni, hogy most is támogatni fogja-e Khuent. Ha Tisza ezt

megteszi s továbbra is Khuen oldalán marad, úgy állítólag röviddel a választások előtt ketté fogja hasítani a 67-es pártokat s ez a hatvanhetes eszmékre nézve könnyen katasztrófává válhatik. A kormány és a jelenlegi állapotok elismerése azonban senkinek sem áll érdekében. Eltekintve minden mástól, a katonai gondok is már a közel jövőben megkezdődnek. A jelentés szerint lehetetlenség lesz az országban az ujoncozást végezni és ezzel megkezdődik a Fejérváry-kormány idejéből eléggé ismeretes siralmas állapot, ha mindjárt passzív rezisztenciáról abban az értelemben még nincs szó.

Rudolf trónörökös halálának évfordulója.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ ered. távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király Rudolf trónörökös halálának mai évfordulója alkalmából misét hallgatott. Lement azonkívül a kapucinusok sirboltjába is, ahol rövid ima kíséretében koszorut helyezett a néhai trónörökös sarkophagjára.

Az osztrák helyzet.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Lengyel politikai körökből eredő megbízható értesülések szerint az osztrák politikai válság még nincs megoldva, amennyiben a prágai tárgyalások állítólag nem vezetnek a megkívánt eredményre, azonban döntés csak a legközelebbi napokban várható. Egy másik hír határozottan tudni véli, hogy Bienerth báró osztrák miniszterelnök a kormányra meghívandó politikusok személyeit illetőleg nem fog tárgyalásokba bocsátkozni a pártok vezetőivel.

Az angol választások.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londoni jelentések szerint az angol választások most már befejezetteknek tekinthetők. A választás eredménye az lett, hogy a liberális és a munkáspártok 40 szavazattöbbséggel kerültek ki győztesen a választásból, amely különbség a munkáspárt szavazataiban rejlik.

A párisi árvizkatasztrófa.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ ered. táv.) Párisból érkezett jelentések szerint az árviz okozta károkat mindeztideig még nem sikerül pontosan megállapítani. Az árviz oka szakértők és mérnökök szerint a Szajna nagykiterjedésű folyamhálózata. A mellékfolyókban az esőzések és olvadások által oly nagy víztömeg gyűlt össze, hogy a Szajna azt nem bírta levezetni s így rohamos áradás, majd pedig árviz állott be.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint egy ma reggeli párisi sürgöny jelenti, a lakosság körében nagy az öröm, mert az éjjel a víz két centimétert apadt. Remélik, hogy az apadás most már tartós és rohamos lesz. A Bastille-negyedben számos házat kiürítettek, mert a házak beomlással fenyegetnek.

Határidő-üzet.

Budapest, jan. 31. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (januárra)	28.42 — —
Buza (áprilisra)	27.90 — —
Buza (októberre)	23.88 — —
Rozs (áprilisra)	19.44 — —
Zab (áprilisra)	15.12 — —
Tenger (májusra)	13.24 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK.

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVÉTELNEK A „TORONTÁL“ KIADÓHIVATALÁBAN.

XXIV. zárszámadása a franzföldi községi takarékpénztárnak az 1909. évre.

VAGYON.

Mérleg-számla.

TEHER.

Pénztár	19394	43	Tőke	40000	—
Osztrák-magyar bank pancsovai fiókja	577	59	Tartalékalap	43031	08
632 drb. váltó	680941	—	Különleges tartalékalap:		
49 drb. kötvény	90930	—	1908. év végén volt	11830	26
Értékpapírok	192	—	1909. évben hozzájött	1039	35
4 adós	52364	32	Betétek	12869	61
			Pancsovai m. kir. adóhivatal	698155	81
			Váltók a visszszámításban 18 drb.	1549	94
			Átmeneti kamatok 1910. évre	16214	—
			Parkalap	7878	98
			Falu világítási alap	1455	22
			Kütiépítési alap	2545	66
			Községi bika biztosítási alap	109	90
			Községi épületek jókarbantartási alap	664	16
			Jótekonysági alap	1562	62
			Tiszta nyeresmény	36	—
				18326	36
	844399	34		844399	34

Veszteség- és nyereség-számla.

Adó	2376	44	Átmeneti kamatok 1909. évről	7944	05
Betétkamatok	27693	73	Váltók utáni kamatok	40828	22
Betétkamatadó	2769	38	Kötvény kamatok	4755	14
Visszszámítási kamatok	1633	42	Kamatok értékpapírok után	92	78
Költségek	820	86			
Tiszta nyeresmény	18326	36			
	53620	19		53620	19

Kelt Franzfelden, 1909. évi december 31-én.

Ruppenthal Ádám. Koch Ádám. Stumpfhauser Károly. Hild Frigyes. Rödler Jakob.

Ezen zárszámadás, veszteség- és nyereség-számla az üzleti könyvekkel összehasonlítván, a pénztár megfelelően megvizsgáltván, az utóbbi rendben levőnek, a könyvek pedig helyesen a törvény szerint vezetve és úgy jelen zárómérleg-, mint nyereség- és veszteség-számlával megegyezőnek találtattak.

Franzfölden, 1909. évi december hó 31-én.

A felügyelő-bizottság:

Gallik József. Röhm Ádám. Hild Ferenc. Baumann János. Fett Jakob.

Ezen zárszámadás az 1910. évi január hó 22-én tartott rendkívüli községi képviselőtestületi gyűlésen felolvastatott s mint helyes, egész terjedelmében elfogadtattott.

116-11

Ruppenthal Ádám, jegyző.

Rödler Jakob, bírő.

187/1910. sz. A csenei járás főszolgabirójától.

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye csenei járásához tartozó Csene községében lemondás folytán megüresedett, évi 1000 kor. fiz tessel javadalmazott **segédjegyzői**, valamint elhalálozás folytán megüresedett, évi 900 kor. fizetéssel javadalmazott **írnok-végrehajtoi állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állások egyikét elnyerni óhajtják, hogy képe-
sítésüket, valamint eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket 1910. évi febr. 20-ig hivatalomhoz annál is inkább terjeszték be, mert a később beérkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választást 1910. évi február 26-án d. e. 9 órákor fogom Csene község-házánál megtartani.

Csene, 1910. évi január 25.

110-3.2 Uzbasich, főszolgabírő.

206/1910. Csenta község előljárástól.

Versenyárgyalási hirdetés.

(Ajánlati felhívás.)

Csenta község előljárástól nyilvános írásbeli egységáron versenyárgyalást hirdetek a Csenta községben létesítendő

orvosi lak és iskola

építkezési munkálataira 26711 korona 75 fillér előirányzati költséggel.

Ajánlat az összes munkákra, vagy egyes munkacsoportokra külön-külön is tehető.

A munkafeltételek, tervek, munkamennyiség-kimutatás, a szerződés-tervezet és az ajánlati minta a jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők. (Esetleg azok a költségek előzetes beküldése után kívánatra pályázóknak megküldetnek.)

A munkálatok az odaiteléstől számítot-

14 nap alatt megkezdendők és szeptember 1-ig befejezendők.

Csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértelem borítékban elhelyezett s közvetlenül, vagy posta útján beadott ajánlatok (i. Közzsállítási szabályrendelet 1. minta mellékletét) fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatokat a következő felirással:

„Ajánlat a 206. számú versenyárgyalási hirdetésben kiírt orvosi lak és iskola építési munkálataira“

legkésőbb 1910. évi febr. 27-ik napjának d. u. 4 órájáig kell a csentai előljárást-hoz benyújtani.

Az ajánlatok 1910. évi február 28-án fognak d. e. 9 órákor bizottságilag felbon-
tatni a község-ház tanácsstermében.

Bánatpénzül a vállalati összeg 5%-a az ajánlat benyújtása előtt jelen hirdetés számára való hivatkozással a községi pénztárnál készpénzben, biztosítékképes értékpapírokban, vagy pénzütemzeti betétkönyvekben letétbe helyezendő s az erről szóló eredeti nyugta vagy postafeladó-vevény az ajánlat-hoz csatolandó.

A versenyárgyaláson az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Olyan ajánlattevők, kik a pályázat tárgyát képező munkák teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek ajánlataikban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

A munkálat elnyerői a felhasználandó összes anyagokat, cikkeket és eszközöket, amennyiben azok a magyar szent korona országai területén termeltetnek, előállítat-
nak, kötelesek teljesen a hazai termelés és ipar révén beszerezni, a munkálatok teljesítéséhez magyar honos tisztviselőket, iparosokat, munkavezetőket, munkásokat

aikalmazni s magukat e kötelezettség teljesítése tekintetében úgy az előírt előljárá-
ság közegei, mint a m. kir. kereskedelmi miniszterium, illetőleg a keresk. m. kir. miniszter szakközegei ellenőrzésének alá-
vetni.

Az előljárást kivánságára pályázó képességét és megbízhatóságát iparkamarai bizonylattal köteles igazolni.

A kiíró hatóság fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között, az ajánlott árakra való tekintet nélkül, választl.asson.

Csenta, 1910. évi január hó 20.

Grandjean Géza, Joczity Atyim,
jegyző. 115-3.1 bírő.

685/1910. sz. A törökbecsei járás főszolgabirójától.

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye törökbecsei járásához tartozó Törökbecse községben megüresedett **körállatorvosi állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényüket 1910. évi febr. 20-ig küldjék be hozzám, mert a később érkező kérvényeket figyelembe nem fogom venni.

A körhöz tartozik: Törökbecse község, mint székhely, továbbá Aracs és Kumán községek.

Az állással összekötött javadalmazás a következő: 1. 1000 korona évi fizetés melyhez Törökbecse és Aracs 400-400 kor.-val, Kumán pedig 200 kor.-val járul hozzá. 2. Továbbá husszemle után 1000-1200 korona. Az egyéb illetményekről és a körállatorvos kötelességeiről Torontálvármegye idevonatkozó szabályrendelete ad részletes felvilágosítást.

A választás napját később fogom meghatározni.

Törökbecse, 1910. évi január 26.

Dr. Csávósy Ignác,
főszolgabírő.

103-3.3

érfi
dógsága!
szonyok
űszkesége!
rőme!
a szétség
egészségre
ellemet és
ldogitia.
a férfinem-
biztos ház-
elent, egy
let képez,
nyvi kaput
képes.
sten!
szködtök
rcz miatt,
s szépek
krem
a a teljes
ága egész-
só, sokkal
kosmetika.
-krem
tubusban
kor.
tubusban
kor.
W. 57
drogériájában
en.

ában.

nadása.
o 1909.

Passiva.		
80000	—	
5004	14	
4467	61	
3323	85	
4814	25	
8609	85	

Gewinn.		
8663	62	

114-1.1

er s. k.

tuk.

